

<https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-8>

How to Cite (Style APA):

Tsiuniak, O., Yaremchuk, N., Haliuka, O., & Prots M. (2024). Innovation in the Professional Formation and Development of Future Teachers. *Insight: the psychological dimensions of society*, 11, 146–163. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-8>

Як цитувати (Стиль ДСТУ 8302: 2015):

Цюняк О., Яремчук Н., Галюка О., Проц М. Інноватика в професійному становленні та розвитку майбутніх вчителів. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2024. № 11. С. 146–163. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-8>

UDC 001.895:[378.015.311:37-057.87]

Innovation in the Professional Formation and Development of Future Teachers

Інноватика в професійному становленні та розвитку майбутніх вчителів

Received: December 01, 2023

Accepted: April 26, 2024

Oksana Tsiuniak*

Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor,
Department of Primary Education,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-4573-1865>

Nataliya Yaremchuk

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor, Associate Professor,
Department of Primary and Preschool
Education,
Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-7218-6543>

Olha Haliuka

Doctor of Philosophy, Assistant,
Department of Primary and Preschool
Education,
Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-6257-6118>

Marta Prots

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor, Associate Professor,
Department of Primary and Preschool
Education,
Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0446-5898>

Оксана Цюняк*

доктор педагогічних наук, професор,
кафедра початкової освіти,
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника,
Україна
<https://orcid.org/0000-0002-4573-1865>

Наталія Яремчук

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент,
кафедра початкової та дошкільної освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-7218-6543>

Ольга Галюка

доктор філософії в галузі педагогіки,
асистент,
кафедра початкової та дошкільної освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-6257-6118>

Марта Проц

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент,
кафедра початкової та дошкільної освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0446-5898>

* Corresponding Author: oksana.tsiuniak@pnu.edu.ua

* Автор-кореспондент: oksana.tsiuniak@pnu.edu.ua

Abstract

The aim of the empirical research is to find out and substantiate the psychological content parameters of innovation in the professional formation and development of future teachers. The tasks are: determination of correlations of parameters of higher education students' professional readiness for innovative activities with independent variables; finding statistically significant differences between the respondents in the samples of bachelors (group I) and master's students (group II); comparison of the researched groups with high and low levels of the formation of the coefficients of innovation. **Methods:** retrospective analysis, generalization, systematization and comparison; the author's questionnaire "Professional readiness of students for innovative activities" (RIA) (Tsiuniak, 2021); method "Diagnostics of the motivational structure of the personality" (DMSP) (Milman, 1990); method "Teacher's abilities for creative self-development" (TACSd) (Nikishina, 2009). **Results.** It was found that there are no statistically significant differences in the determined parameters between the samples of bachelors (group I) and master's students (group II). A positive tendency was stated in group I in the quantitative coefficient of innovation QCI ($M=.68$; $SD=.22$; $Me=.68$) and in group II – the qualitative coefficient of innovation Q_2CI ($M=.62$; $SD=.23$; $Me=.61$). It was established that the coefficients of innovation have four statistically significant correlations with independent variables: creative activity, social usefulness, active self-development, stopped self-development ($p<.050$; $p<.010$). Significant differences were found in the studied groups with high and low levels of formation of the quantitative coefficient of innovation (QCI) and the qualitative coefficient of innovation (Q_2CI). **Discussion and conclusions.** It was explained that the statistically significant correlation between Q_2CI and the "social usefulness" parameter is evidence that the subjects are ready to bear social responsibility for innovation, take a mature social position and work for the long term. The obtained empirical results should be taken into account by the organizers of the educational process and the guarantors of specialized educational and scientific programs, who are responsible for future teachers' academic and professional training. **Keywords:** educational process, professional training, professional readiness, primary school teacher, university, distance learning, digital educational environment.

Introduction

Dynamic social changes, transformational processes, social orientation of the labor market encourage rethinking the purpose and tasks

Анотація

Метою емпіричного дослідження є з'ясування та обґрунтування психологічних змістових параметрів інноватики у професійному становленні та розвитку майбутніх учителів. Завданнями є: визначення кореляційних зв'язків параметрів професійної готовності здобувачів до інноваційної діяльності з незалежними змінними; з'ясування статистично достовірних відмінностей між досліджуваними у вибірках бакалаврів (група I) і магістрантів (група II); порівняння досліджуваних груп з високим і низьким рівнями сформованості коефіцієнтів інноватики. **Методи:** ретроспективне аналізування, узагальнення, систематизація і порівняння; авторська анкета "Професійна готовність здобувачів до інноваційної діяльності" (ГІД) (Цюняк, 2021); методика "Діагностика мотиваційної структури особистості" (ДМСО) (Мільман, 1990); методика "Здібності педагога до творчого саморозвитку" (ЗПТС) (Нікішина, 2009). **Результати.** З'ясовано, що між вибірками бакалаврів (група I) і магістрантів (група II) немає статистично достовірних відмінностей у запропонованих параметрах. Позитивну тенденцію зафіксовано у групі I в кількісному коефіцієнті інноватики ККІ ($M=.68$; $SD=.22$; $Me=.68$) і в групі II – якісному коефіцієнті інноватики ЯКІ ($M=.62$; $SD=.23$; $Me=.61$). Встановлено, що коефіцієнти інноватики мають по чотири статистично достовірні кореляційні зв'язки з незалежними змінними: творча активність, соціальна корисність, активний саморозвиток, зупинений саморозвиток ($p<.050$; $p<.010$). Констатовано достовірні відмінності в досліджуваних групах із високим і низьким рівнями сформованості кількісного коефіцієнта інноватики (ККІ) і якісного коефіцієнта інноватики (ЯКІ). **Дискусія і висновки.** Пояснено, що наявність статистично достовірного зв'язку ЯКІ з параметром "соціальна корисність" є свідченням того, що досліджувані готові нести соціальну відповідальність за нововведення, займати зрілу соціальну позицію і працювати на довготривалу перспективу. Рекомендовано отримані емпіричні результати взяти до уваги організаторам освітнього процесу і гарантам профільних освітньо-наукових програм, які відповідають за навчально-професійну підготовку майбутніх вчителів. **Ключові слова:** освітній процес, професійна підготовка, професійна готовність, вчитель початкової школи, університет, дистанційна форма навчання, цифрове освітнє середовище.

Вступ

Динамічні соціальні зміни, трансформаційні процеси, соціальна орієнтація ринку

of education in the context of future teachers' professional development. The higher education students' professional readiness to manage changes, to think creatively and unconventionally is the basis of a competitive specialist, their basis for self-development, professional growth and self-improvement (Machynska et al., 2022; Pečiuliauskienė et al., 2023; Yaremchuk, 2022). It should be noted that quarantine due to COVID-19 has become a time of real testing for all participants of the educational process and an opportunity for innovation in educational practice (Tsiuniak, 2020). At the same time, with the beginning of the full-scale Russian-Ukrainian war, the higher education system of Ukraine, like other areas of the country's life, underwent serious changes: the educational process was suspended; the buildings of Ukrainian educational institutions, which enable young people to acquire not only knowledge, but also psychological support, not to lose the sense of belonging to the Ukrainian community, were destroyed.

Innovative thinking is a key competency in today's world, where technological development, social change and globalization create constant challenges and opportunities. A person with innovative thinking is able to critically evaluate information; to look for new ways of solving professional and life problems; easily adapts to new conditions; is ready to take risks and try new approaches. In addition, innovative thinking requires internal motivation and self-discipline. People who are able to motivate themselves are more often ready to find new and original ideas.

Among the important qualities of a future teacher there are abilities to interact productively with all participants in the educational process, emotional balance, stress resistance, tolerance, communication, the ability to prevent conflicts and resolve them, the ability to work effectively in a team, developed pedagogical reflection, the ability to value the psycho-emotional health of learners. Also, a modern student of higher education must adhere to the values of the European Educational Space, including academic freedom, openness and partnership, democracy, ecological literacy (on the demand of education for sustainable development), globalism and commitment to national and cultural identity (taking into

праці спонукають переосмислити мету й завдання освіти в контексті професійного становлення та розвитку майбутніх учителів. Професійна готовність здобувачів вищої освіти керувати змінами, творчо і нешаблонно мислити є основою конкурентоспроможного фахівця, його підґрунтям саморозвитку, професійного зростання та самовдосконалення (Machynska et al., 2022; Pečiuliauskienė et al., 2023; Yaremchuk, 2022). Варто зазначити, що карантин через COVID-19 став часом справжнього випробування для всіх учасників освітнього процесу та можливістю інновацій в освітній практиці (Цюняк, 2020). Водночас із початком повномасштабної російсько-української війни система вищої освіти України, як і інші сфери життя країни, зазнала серйозних змін: освітній процес було призупинено, зазнали руйнувань будівлі українських закладів освіти, які дають змогу молоді отримувати не лише знання, а й психологічну підтримку, не втрачати відчуття приналежності до української спільноти.

Інноваційне мислення є ключовою компетенцією сучасного світу, в якому технологічний розвиток, соціальні зміни і глобалізація створюють постійні виклики та можливості. Особистість, яка володіє інноваційним мисленням, здатна критично оцінювати інформацію, шукати нові шляхи розв'язання професійних та життєвих проблем, легко адаптується до нових умов, готова приймати ризики та випробовувати нові підходи. Окрім того, інноваційне мислення вимагає внутрішньої мотивації та самодисципліни. Люди, які здатні самі себе мотивувати, частіше готові до пошуку нових та оригінальних ідей.

Серед важливих якостей майбутнього вчителя є вміння продуктивно взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу, емоційна рівновага, стресостійкість, толерантність, комунікативність, вміння запобігати конфліктам і розв'язувати їх, здатність до ефективної командної роботи, розвинена педагогічна рефлексія, здатність ставитися до психоемоційного здоров'я здобувачів освіти як до цінності. Також сучасний здобувач вищої освіти повинен сповідувати цінності Європейського освітнього простору, серед яких – академічна

Innovation in the Professional Formation and Development of Future Teachers

account modern processes), self-organization and responsibility for the results of one's activities and for the quality of education in general (Buerkle et al., 2023). The interdependence between respondents' self-efficacy and the formed personal qualities and traits of the mentor was empirically investigated and substantiated (Halian et al., 2023a; 2023b). An important role in the professional development of a teacher is played by empathy, which is reflected in their ability to understand and distinguish the feelings and emotions of other people, empathize, behave sensitively and with understanding. Researcher O. Tsiuniak (2022) singled out the components of empathy, such as emotional sensitivity and rational perception of reality, which is manifested in the ability to be observant and attentive. The development of critical and innovative thinking allows a person to act more effectively and more successfully solve complex tasks in the professional sphere (Tsiuniak, 2022).

At the same time, a modern teacher must orientate in the information space, receive information that is the main resource of digital education, and operate it in accordance with their own needs and requirements of professional activity (create text documents, tables, drawings, diagrams, presentations; use Internet technologies, local networks, databases; develop their own electronic products (electronic lesson plans; electronic textbooks, training programs, demonstration material); must acquire new knowledge and skills that will help to work comfortably and be competitive in the educational space of the information society; adapt their teaching methods to different learning styles of students and change approaches in accordance with modern requirements; effectively manage their own time and time for conducting lessons in order to achieve maximum results; promote the development of students' creative abilities. These skills help the teacher to effectively implement innovations, create a favorable learning environment and prepare students for the challenges of the modern world. After all, learning based on the principle of "knowing everything" is changing to the principle of "knowing how to learn throughout life and become self-realized and competitive", and working

свобода, відкритість і партнерство, демократичність, екологічна грамотність (на вимогу освіти для сталого розвитку), глобалізм та прихильність до національно-культурної ідентичності (з урахуванням сучасних процесів), самоорганізованість і відповідальність за результати своєї діяльності та за якість освіти загалом (Buerkle et al., 2023). Емпірично досліджено й обґрунтовано взаємозалежність самоефективності респондентів від сформованих особистісних якостей і від рис наставника (Halian et al., 2023a; 2023b). Важливу роль у професійному становленні вчителя відіграє емпатійність, що відображається в його здатності усвідомлювати й розрізняти почуття та емоції інших людей, співпереживати, ставитися чуйно та з розумінням. Дослідницею О. Цюняк (2022) виокремлено складники емпатії, такі як емоційна чуйність і раціональне сприйняття дійсності, що відстежується в умінні бути спостережливим та уважним. Розвинутість критичного та інноваційного мислення дозволяє людині ефективніше діяти й успішніше розв'язувати складні завдання професійної сфери (Цюняк, 2022). Водночас сучасний учитель повинен орієнтуватися в інформаційному просторі, одержувати інформацію, яка є основним ресурсом цифрової освіти, та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог професійної діяльності (створювати текстові документи, таблиці, малюнки, діаграми, презентації; використовувати Інтернет-технології, локальні мережі, бази даних; розробляти власні електронні продукти (електронні розробки уроків; електронні підручники, навчальні програми, демонстраційний матеріал); має оволодіти новими знаннями і вміннями, що допоможуть комфортно працювати та бути конкурентоспроможним в освітньому просторі інформаційного суспільства; пристосовувати свої методи навчання до різних стилів навчання учнів та змінювати підходи відповідно до сучасних вимог; ефективно управляти власним часом та часом для проведення уроків з метою максимального досягнення результатів; сприяти розвитку творчих здібностей здобувачів освіти. Ці навички допомагають учителю ефективно впроваджувати інновації, створювати сприятливу навчальну

with information based on the principles of “memorization” is gradually losing its meaning due to the development of the Internet as a global source of information, and therefore, not only knowledge, but also the skills of the 21st century are becoming important, combining media literacy and the ability to work with information (Tsiuniak, 2021).

No doubt, that the 21st century is an era of cyber socialization of society, a time of transformation, innovation, and formation of the conceptual foundations of digital education. The research of L. Sultanova et al. “Rethinking Education in the Digital Age” (2021), commissioned by the European Parliament in 2020, states that rethinking education in the digital age should become a central issue for today’s policymakers for two reasons: first, only education can create a skilled workforce ready for the future profession and the changing labor market. Therefore, rethinking education in the era of digital technologies is a prerequisite for Europe’s future global competitiveness; secondly, only education can provide prerequisites for social integration and equality; participation of European citizens in digital democracy (Sultanova et al., 2021). That is why the problem of forming professional readiness for innovative activities in higher education students, who will be able to easily adapt to the changed conditions of today and be competitive in the labor market, becomes urgent. The modern world requires from young people the ability to react qualitatively and quickly to innovative changes taking place in society, to be self-sufficient, proactive, responsible citizens, successful people, professionally competent. Modern institutions of higher education should not only provide the educational process, but also become a platform for the creation of innovations, scientific and educational online platforms, personalized educational trajectories, and the implementation of projects.

Innovation in the professional formation and development of future teachers is understood as a complex of cognitive, affective-value and behavioral psychological parameters that are in organic unity and demonstrate statistically significant correlations and differences in the dimensions of modern educational

атмосферу та готувати учнів до викликів сучасного світу. Адже навчання за принципом “знати все” змінюється на принцип “знати, як навчатися впродовж життя та стати самореалізованим та конкурентноздатним”, а робота з інформацією на принципах “запам’ятовування” поступово втрачає сенс через розвиток всемережжя як глобального джерела інформації, отже, важливими стають не лише знання, а й навички XXI сторіччя, поєднуючи медіаграмотність та вміння працювати з інформацією (Цюняк, 2021).

Беззаперечно, що XXI сторіччя є епохою кіберсоціалізації суспільства, часом перетворень, інноватизації, формування концептуальних засад цифрової освіти. У дослідженні “Rethinking Education in the Digital Age” L. Sultanova et al. (2021), проведеному на замовлення Європарламенту в 2020 році, зазначено, що переосмислення освіти в епоху цифрових технологій має стати центральним питанням сучасних політиків із двох причин: по-перше, лише освіта може сформувати кваліфіковану робочу силу, готову до майбутньої професії і мінливого ринку праці, тому переосмислення освіти в епоху цифрових технологій є передумовою майбутньої глобальної конкурентоспроможності Європи; по-друге, лише освіта може забезпечити передумови для соціальної інтеграції та рівності; участь громадян Європи в цифровій демократії (Sultanova et al., 2021). Саме тому актуальною постає проблема формування професійної готовності здобувачів вищої освіти до інноваційної діяльності, котрі зможуть легко адаптуватися до змінених умов сьогодення та бути конкурентоспроможними на ринку праці. Адже сучасний світ вимагає від молоді здатності якісно та оперативно реагувати на інноваційні зміни, які відбуваються у суспільстві, бути самодостатніми, ініціативними, відповідальними громадянами, успішними людьми, професійно компетентними. Сучасні заклади вищої освіти не лише повинні забезпечувати освітній процес, а й стати майданчиком для створення інновацій, науково-освітніх online платформ, персоніфікованих освітніх траєкторій, реалізації проєктів.

Під інноватикою у професійному становленні та розвитку майбутніх вчителів

and professional training of future teachers. The results of the comparison of dependent and independent variables can allow finding out the effectiveness of theoretical and practical readiness and educational and methodological support of specialized educational programs.

Hypotheses: 1) the content psychological parameters of higher education students' professional readiness for innovative activities, the motivational parameters of professional readiness and the level of abilities for creative development will not have statistically significant differences between the samples of bachelors and master's students; 2) the parameters of higher education students' professional readiness for innovative activities will have statistically significant correlations with independent variables; 3) comparison of the researched groups with high and low levels of innovation coefficient formation will have statistically significant differences.

The aim of the empirical research is to find out and substantiate the psychological content parameters of innovation in the professional formation and development of future teachers.

Methods

Methodology. The methodological foundations of innovation in the professional formation and development of future teachers were concepts that outlined the processes of creation, implementation of advanced practices, progressive ideas in educational practice, implementation of modern educational and management technologies (Zolotaryova, 2015; Tsiuniak, 2020). Modern empirical works, which revealed the problems of digital literacy, were studied (Ilomäki et al., 2023; Mahsan, 2023), as well as the introduction of artificial intelligence into teaching practice (Jomtarak et al., 2024), dominant mental states in educational, professional and other leading types of human activity (Popovych et al., 2020; 2022).

Participants. Two sample groups of students of higher education who studied at the graduation courses of the bachelor's and master's degree programs of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine) and Ivan Franko National University of Lviv (Lviv, Ukraine)

розуміємо комплекс когнітивних, афективно-ціннісних і поведінкових психологічних параметрів, які знаходяться в органічній єдності й демонструють статистично достовірні зв'язки та відмінності у вимірах сучасної навчально-професійної підготовки майбутніх вчителів. Результати порівняння залежних і незалежних змінних можуть дозволити з'ясувати ефективність теоретичної та практичної готовності і навчально-методичного забезпечення профільюючих освітніх програм.

Гіпотези: 1) змістові психологічні параметри професійної готовності здобувачів до інноваційної діяльності, параметри мотивації професійної готовності й рівень здібностей до творчого розвитку не матимуть статистично достовірних відмінностей між вибірками бакалаврів і магістрантів; 2) параметри професійної готовності здобувачів до інноваційної діяльності матимуть статистично достовірні кореляційні зв'язки з незалежними змінними; 3) порівняння досліджуваних груп із високим і низьким рівнями сформованості коефіцієнтів інноватики матимуть статистично достовірні відмінності.

Метою емпіричного дослідження є з'ясування та обґрунтування психологічних змістових параметрів інноватики у професійному становленні та розвитку майбутніх вчителів.

Методи

Методологія. Методологічні вихідні положення інноватики у професійному становленні та розвитку майбутніх вчителів склали концепції, в яких окреслено процеси творення, імплементації передового досвіду, прогресивних ідей в освітню практику, реалізації сучасних освітніх та управлінських технологій (Золотарьова, 2015; Цюняк, 2020). Досліджено сучасні емпіричні праці, в яких розкрито проблеми цифрової грамотності (Ilomäki et al., 2023; Mahsan, 2023), впровадження штучного інтелекту у викладацьку практику (Jomtarak et al., 2024), домінуючих психічних станів у навчально-професійній та інших провідних видах діяльності людини (Popovych et al., 2020; 2022).

Учасники. Рандомно обрано дві вибіркові сукупності здобувачів, які навчалися на випускних курсах бакалавріату і магістратури

were randomly selected. Group I consisted of bachelors aged 20–22 years ($M=21.12$; $SD=\pm 2.43$), in total ($n=56$; 47.46%). Group II consisted of master's students aged 23–38 years ($M=26.44$; $SD=\pm 3.98$), in total ($n=62$; 52.54%). The following distribution was obtained by sex: female ($n=97$; 82.20%) and male ($n=45$; 17.80%).

Procedures and Instruments. The basic method for researching the parameters of innovation is the author's questionnaire "Professional readiness of students for innovative activity" (RIA) (Tsiuniak, 2021). Using two dimensions: the quantitative coefficient of innovation (QCI) and the qualitative coefficient of innovation (Q_2CI), the key parameters were found out. The quantitative coefficient of innovation predicted respondents' answers to test tasks. Content analysis with a coding matrix of innovative indicators was used to calculate the qualitative coefficient of innovation. The applied method contributed to obtaining reliable data on the formation of innovative readiness of students of higher education for future professional activities. Relevant dimensions of the motives that are dominant among future teachers were determined using the method "Diagnostics of the motivational structure of the personality" (DMSP) (Milman, 1990). The proposed scales: life support (LS), comfort (Cf), communication (C), general activity (GA), creative activity (CA), social usefulness (SU) relevantly reflected the subject of our research. Responses to fourteen statements made it possible to determine the level of general and creative activity. Method "Teacher's abilities for creative self-development" (TACSd) (Nikishina, 2009) is an evaluation-reflective complex consisting of fifteen statements of one's creative potential. Using three scales, we found active self-development (ASD), absence of a self-development system (ASDS), but the presence of creative intentions, and stopped self-development (SSD) – its complete absence. Using three psychodiagnostic tools, quantitative and qualitative dimensions were clarified, formal and content components, levels and structure of the researched variables were taken into account.

Variables. Quantitative and qualitative dimensions are defined as the dependent variables of innovation, which are reflected by the QCI and Q_2CI coefficients. Independent

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна) та Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна). Групу I склали бакалаври віком 20–22 роки ($M=21.12$; $SD=\pm 2.43$), загальною кількістю ($n=56$; 47.46%). Групу II склали магістранти віком 23–38 років ($M=26.44$; $SD=\pm 3.98$), загальною кількістю ($n=62$; 52.54%). За статевою ознакою отримано такий розподіл: особи жіночої статі ($n=97$; 82.20%) і чоловічої статі ($n=45$; 17.80%).

Процедура та інструменти. Базовою методикою дослідження параметрів інновації є авторська анкета "Професійна готовність здобувачів до інноваційної діяльності" (ГІД) (Цюняк, 2021). За допомогою двох вимірів – кількісний коефіцієнт інноватики (ККІ) і якісний коефіцієнт інноватики (ЯКІ) – з'ясовано ключові параметри. Кількісний коефіцієнт інноватики передбачав відповіді респондентів на тестові завдання. В обчисленні якісного коефіцієнту інноватики використано контент-аналізування з розробленою кодуювальною матрицею інноваційних індикаторів. Застосований метод сприяв отриманню достовірних даних сформованості інноваційної готовності здобувачів до майбутньої професійної діяльності. За допомогою методики "Діагностика мотиваційної структури особистості" (ДМСО) (Мільман, 1990) визначено актуальні виміри мотивів, які є домінуючими в майбутніх вчителів. Запропоновані шкали – життєзабезпечення (Ж), комфорт (К), спілкування (С), загальна активність (ЗА), творча активність (ТА), соціальна корисність (СК) – релевантно відобразили предмет нашого дослідження. Відповіді на чотирнадцять тверджень дозволили визначити рівень загальної і творчої активності. Методика "Здібності педагога до творчого саморозвитку" (ЗПТС) (Нікішина, 2009) є оцінно-рефлексивним комплексом із п'ятнадцяти тверджень свого творчого потенціалу. За допомогою трьох шкал з'ясовано активний саморозвиток (АС), відсутність системи саморозвитку (ВСС), але присутність творчих інтенцій і повну відсутність зупиненого саморозвитку (ЗС). Використанням трьох психодіагностичних інструментів з'ясовано

variables are the parameters of the motivational structure of the individual, as well as the levels of self-development. No additional variables were introduced.

Organization of Research. The research is empirical and presents a comparison strategy. Retrospective analysis, empirical results and substantiation were carried out during April – December 2023. All basic requirements related to awareness, voluntariness of respondents and confidentiality of all participants and their personal data were met. The ethical committees of the organizing universities approved the research.

Statistical Analysis. Empirical data processing was carried out using the computer application SPSS Statistics 19.0 FP1 (19.0.0.1). The statistical editor MS “Excel” and the graphic editor MS “Word” were also used for drawing. Descriptive frequencies, correlations according to the Spearman coefficient (r_s) were determined, and the Mann-Whitney coefficient (U) was used to find out the differences. Statistically reliable levels in the study were $p \leq 0.050$ and $p \leq 0.10$.

Results

The obtained empirical data are presented through descriptive frequency characteristics: M – mean of the dispersion; SD – mean squared deviation; Me – median of the dispersion. These parameters were determined for each group separately, with the aim of further finding statistically significant differences between the groups. A comparison of actual dimensions of innovation among bachelors (group I) and masters (group II) is of scientific interest in the context of training future teachers. Using the Mann-Whitney coefficient (U), differences in the researched groups were determined according to the author’s questionnaire “Professional readiness of students for innovative activities” (RIA) (Tsiuniak, 2021) and the method “Diagnostics of the motivational structure of the personality” (DMSP) (Milman, 1990) (Tabl. 1).

The results of the comparison proved the absence of statistically significant measurements between the researched parameters of the questionnaire “RIA” (Tsiuniak, 2021) and the method “DMSP” (Milman, 1990). Only tendencies were found out.

кількісні і якісні виміри, враховано формальні і змістові складові, рівневість і структурність досліджуваних змінних.

Змінні. Залежними змінними інноватики визначено кількісний і якісний виміри, які відображено коефіцієнтами ККІ та ЯКІ. Незалежними змінними є параметри мотиваційної структури особистості, а також рівні саморозвитку. Додаткові змінні не вводили.

Організація дослідження. Дослідження є емпіричним і представляє стратегію зіставлення. Ретроспективне аналізування, емпіричні результати й обґрунтування проведено впродовж квітня – грудня 2023 року. Витримано всі основні вимоги, які стосувалися поінформованості, добровільності респондентів і дотримання конфіденційності про усіх учасників і їхні особисті дані. Етичні комітети університетів-організаторів схвалили проведення дослідження.

Статистичне аналізування. Обробку емпіричних даних здійснено комп’ютерним застосунком SPSS Statistics 19.0 FP1 (19.0.0.1). Також використано статистичний редактор MS “Excel” і для рисунку – графічний редактор MS “Word”. Визначено описові частоти, кореляції за коефіцієнтом Спірмена (r_s) та застосовано для з’ясування відмінностей коефіцієнт Манна-Уїтні (U). Задовільними в дослідженні статистично достовірними рівнями є $p \leq 0.050$ і $p \leq 0.10$.

Результати

Отримані емпіричні дані подано через описові частотні характеристики: M – середнє дисперсії; SD – середнє квадратичне відхилення; Me – медіана дисперсії. Ці параметри визначено за кожною групою окремо, з метою подальшого з’ясування статистично достовірних відмінностей між групами. Науковий інтерес у контексті підготовки майбутніх вчителів становить порівняння актуальних вимірів інноватики у бакалаврів (групу I) і магістрантів (групу II). Застосовуючи коефіцієнт Манна-Уїтні (U), визначено відмінності в досліджуваних групах за авторською анкетною “Професійна готовність здобувачів до інноваційної діяльності” (Цюняк, 2021) і методикою “Діагностика мотиваційної структури особистості” (Мільман, 1990) (табл. 1).

Table 1. Comparison of the researched parameters by the Mann-Whitney (U) (n=118)
Таблиця 1. Порівняння досліджуваних параметрів коефіцієнтом Манна-Уїтні (U) (n=118)

Groups Групи	Parameters Параметри	Content Parameters Змістові параметри							
		QCI ККІ	Q ₂ CI ЯКІ	LS Ж	Cf К	C С	GA ЗА	CA ТА	SU СК
Group I Група I (n=56)	M	.68	.55	11.24	13.16	15.55	11.46	17.44	17.11
	SD	±.22	±.20	±3.26	±3.54	±3.82	±2.89	±4.12	±5.22
	Me	.68	.54	11.00	13.00	15.50	11.50	17.50	17.00
Group II Група II (n=62)	M	.65	.62	11.04	12.88	13.98	10.34	18.79	17.15
	SD	±.21	±.23	±3.24	±3.49	±3.54	±2.67	±4.28	±5.23
	Me	.65	.61	11.00	13.00	14.00	10.50	19.00	17.00
Mann-Whitney (U) Манна-Уїтні (U)	U	619.00	733.00	913.00	844.00	798.00	638.00	598.00	945.00
	p	.059	.201	.869	.623	.344	.109	.053	.812

Note: Group I – sample of bachelors; Group II – a sample of master’s students; M – mean of the dispersion; SD – mean squared deviation; Me – median of the dispersion; U – values by the Mann-Whitney test; p – level of statistical significance; QCI – quantitative coefficient of innovation; Q₂CI – qualitative coefficient of innovation; LS – life support; Cf – comfort; C – communication; GA – general activity; CA – creative activity; SU – social usefulness.

Примітка: група I – вибірка бакалаврів; група II – вибірка магістрантів; M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу; Me – медіана розподілу; U – значення за критерієм Манна-Уїтні; p – рівень значущості; ККІ – кількісний коефіцієнт інноватики; ЯКІ – якісний коефіцієнт інноватики; Ж – життєзабезпечення; К – комфорт; С – спілкування; ЗА – загальна активність; ТА – творча активність; СК – соціальна корисність.

We consider it appropriate to present tendencies – superiority of group I in the quantitative coefficient of innovation QCI (M=.68; SD=.22; Me=.68) and group II in the qualitative coefficient of innovation Q₂CI (M=.62; SD=.23; Me=.61). The obtained descriptive frequency characteristics do not have statistically significant differences with the results of approbation of the “RIA” questionnaire in the research of N. Machynska et al. (2022) and in the research of O. Tsiuniak et al. (2020).

Tabl. 2 presents the differences in the researched groups according to the method “Teacher’s abilities for creative self-development” (TACSd) (Nikishina, 2009) obtained using the Mann-Whitney coefficient (U).

The results of the comparison showed two statistically significant measurements: the superiority of group 2 according to the indicator of active self-development (AS) (U=312.000; p=.003) and the superiority of group 1 in the absence of a self-development system (SSD) (U=408.000; p=.012). Obviously, the master’s students, who continue their studies under this educational program and made up the sample population of group 2, have a formed system of self-development and purposefully implement it. This was probably the motive for continuing studies at the second educational

Результати порівняння засвідчили відсутність статистично достовірних вимірів між досліджуваними параметрами анкети “ГІД” (Цюняк, 2021) і методики “ДМСО” (Мільман, 1990). З’ясовано тільки тенденції. Вважаємо за доцільне подати тенденції – перевага групи I в кількісному коефіцієнті інноватики ККІ (M=.68; SD=.22; Me=.68) і групи II в якісному коефіцієнті інноватики ЯКІ (M=.62; SD=.23; Me=.61). Отримані описові частотні характеристики не мають статистично достовірних відмінностей із результатами апробації анкети “ГІД” у дослідженні N. Machynska et al. (2022) та методики в дослідженні O. Tsiuniak et al. (2020).

У табл. 2, застосовуючи коефіцієнт Манна-Уїтні (U) визначено відмінності у досліджуваних групах за методикою “Здібності педагога до творчого саморозвитку” (ЗПТС) (Нікішина, 2009).

Результати порівняння засвідчили два статистично достовірні виміри: перевагу групи 2 за активним саморозвитком АС (U=312.000; p=.003) і перевагу групи 1 за відсутністю системи саморозвитку ВСС (U=408.000; p=.012). Очевидно, магістранти, які продовжують навчання за цією освітньою програмою і склали вибірку сукупності групи 2, мають

Table 2. Comparison of the researched parameters by the Mann-Whitney coefficient (U) (n=118)
Таблиця 2. Порівняння досліджуваних параметрів коефіцієнтом Манна-Уїтні (U) (n=118)

Groups Групи	Parameters Параметри	Content parameters Змістові параметри		
		ASD AC	ASDS BCC	SSD ЗС
Group 1 Група I (n=56)	M	.58	.51	.55
	SD	±.22	±.19	±.20
	Me	.59	.50	.56
Group 2 Група II (n=62)	M	.71	.44	.60
	SD	±.25	±.17	±.22
	Me	.70	.45	.59
Mann-Whitney (U) Манна-Уїтні (U)	U	312.00	408.00	729.00
	p	.003	.012	.198

Note: Group 1 – sample of bachelors; Group 2 – a sample of master’s students; M – mean of the dispersion; SD – mean squared deviation; Me – median of the dispersion; U – values by the Mann-Whitney test; p – level of statistical significance; ASD – active self-development; ASDS – absence of a self-development system; SSD – stopped self-development.

Примітка: група 1 – вибірка бакалаврів; група 2 – вибірка магістрантів; M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу; Me – медіана розподілу; U – значення за критерієм Манна-Уїтні; p – рівень значущості; AC – активний саморозвиток; BCC – відсутність системи саморозвитку; ЗС – зупинений саморозвиток.

and scientific level. Accordingly, the absence of a self-development system or its incomplete formation showed the superiority of group 2.

According to the empirically accepted research strategy, the correlations were found out according to the Spearman coefficient (r_s), among the dependent variables (QCI and Q_2CI) and the content parameters that affect the innovative activity of the research participants. The correlation matrix was created on the basis of the general sample population (n=118) (Tabl. 3).

A correlation pleiad of coefficients of innovation with the researched parameters was constructed and presented in Fig. I, which supplemented the provided data (see Tabl. 3) and allowed presenting the research results qualitatively.

The innovation parameters showed the same number of statistically significant correlations with the researched parameters – four connections for each one ($p < .050$; $p < .010$). The strongest positive relationship was recorded in the correlation pair of Q_2CI with ASD ($r_s = .187$; $p = .004$), and the strongest negative relationship was recorded in the correlation pair of Q_2CI with SSD ($r_s = -.165$; $p = .006$). We conclude that the qualitative coefficient (Q_2CI) is the most important measure of innovation with a slight advantage over the QCI. The absence of statistically significant correlations with the following parameters was recorded: life

сформовану систему саморозвитку і цілеспрямовано її реалізують. Ймовірно, це було мотивом продовження навчання на другому освітньо-науковому рівні. Відповідно, відсутність системи саморозвитку або неповна її сформованість показали перевагу групи 2.

Згідно з прийнятою емпіричною стратегією дослідження, з’ясовано кореляційні зв’язки, за коефіцієнтом Спірмена (r_s), залежних змінних (ККІ і ЯКІ) зі змістовими параметрами, що впливають на інноваційну діяльність досліджуваних. Кореляційну матрицю створено за загальною вибірковою сукупністю (n=118) (табл. 3).

Побудовано і подано на рис. I кореляційну плеяду коефіцієнтів інноватики з досліджуваними параметрами, яка доповнила подані дані (див. табл. 3) та дозволила якісно представити результати дослідження.

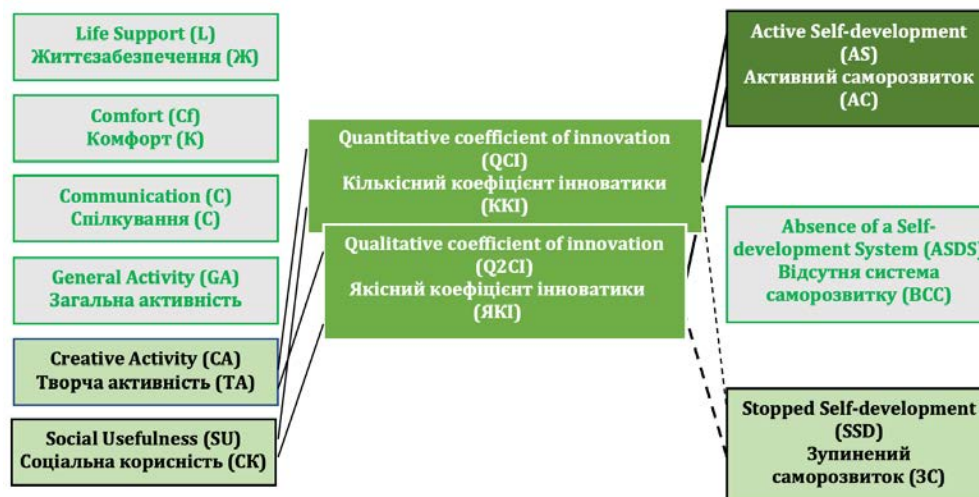
Параметри інноватики продемонстрували однакову кількість статистично достовірних кореляційних зв’язків із досліджуваними параметрами – по чотири зв’язки ($p < .050$; $p < .010$). Найміцніший позитивний зв’язок зафіксовано в кореляційній парі ЯКІ з AC ($r_s = .187$; $p = .004$), а найміцніший негативний зв’язок зафіксовано у кореляційній парі ЯКІ з ЗС ($r_s = -.165$; $p = .006$). Констатуємо, що якісний коефіцієнт (ЯКІ) є найважливішим виміром інноватики

Table 3. Correlation matrix of the parameters of innovation with the researched parameters
Таблиця 3. Кореляційна матриця параметрів інноватики з досліджуваними параметрами

Scale Шкали	r_s	Parameters Параметри								
		LS Ж	Cf К	C С	GA ЗА	CA ТА	SU СК	ASD АС	ASDS ВСС	SSD ЗС
QCI	r_s	.045	-.015	-.032	.048	.092*	.134*	.156**	.081	-.128*
	p	.662	.798	.644	.678	.041	.036	.007	.067	.037
Q ₂ CI	r_s	.028	-.035	-.043	.022	.089*	.133*	.187**	.069	-.165**
	p	.712	.696	.641	.759	.046	.035	.004	.262	.006

Note: QCI – quantitative coefficient of innovation; Q₂CI – qualitative coefficient of innovation; r_s – Spearman coefficient; p – nominal value; LS – life support; Cf – comfort; C – communication; GA – general activity; CA – creative activity; SU – social usefulness; ASD – active self-development; ASDS – absence of a self-development system; SSD – stopped self-development; * – correlation at level $p \leq .050$ i ** – correlation at level $p \leq .010$ (in bold).

Примітка: ККІ – кількісний коефіцієнт інноватики; ЯКІ – якісний коефіцієнт інноватики; r_s – коефіцієнт кореляції Спірмена; p – номінальне значення; Ж – життєзабезпечення; К – комфорт; С – спілкування; ЗА – загальна активність; ТА – творча активність; СК – соціальна корисність; АС – активний саморозвиток; ВСС – відсутність системи саморозвитку; ЗС – зупинений саморозвиток; * – кореляція на рівні $p \leq .050$ i ** – кореляція на рівні $p \leq .010$ (подано **напівжирним шрифтом**).

Fig. I. Correlation pleiad of coefficients of innovation with the researched parameters (n=118)

Рис. I. Кореляційна плеяда коефіцієнтів інноватики з досліджуваними параметрами (n=118)

Note: — positive correlations with $p \leq .050$; — positive correlations with $p \leq .010$; ..... negative correlations with $p \leq .050$.

Примітка: — позитивні зв'язки при $p \leq .050$; — позитивні зв'язки при $p \leq .010$; ..... від'ємні зв'язки при $p \leq .050$; ..... від'ємні зв'язки при $p \leq .050$.

support (LS); comfort (Cf); communication (C); general activity (GA); absence of a self-development system (ASDS).

According to the defined comparison strategy, the differences of the researched parameters in groups A and B (low and high levels of QCI) and groups C and D (low and high levels of Q₂CI) were identified. Distribution was carried out according to the median (Me). Tabl. 4 presents

з незначною перевагою над ККІ. Зафіксовано відсутність статистично достовірних зв'язків із такими параметрами: життєзабезпечення (Ж); комфорт (К); спілкування (С); загальна активність (ЗА); відсутність системи саморозвитку (ВСС).

Згідно з визначеною стратегією зіставлення, з'ясовано відмінності досліджуваних параметрів у групах А і Б (низький і високий

a comparison in groups A and B using the Mann-Whitney coefficient (U).

It was found that the group with a high level of the quantitative coefficient of innovation (QCI) prevails over group A according to the indicator of active self-development (U=187.00; p=.000), social usefulness (U=329.50; p=.001), creative activity (U= 409.00; p=.007) and general activity (U=427.00; p=.012). The advantage of group A was recorded by stopped self-development (U=313.00; p=.000).

Tabl. 5 shows a comparison in groups C and D using the Mann-Whitney coefficient (U).

It was found that the group with a high level of qualitative coefficient of innovativeness (Q₂CI) prevails over group C according to the indicator of active self-development (U=134.50; p=.000), social usefulness (U=322.50; p=.000), creative activity (U= 222.00; p=.000) and communication (U=429.50; p=.017). The advantage of group A was

рівні ККІ) і групах В і Г (низький і високий рівні ЯКІ). Розподіл на рівні здійснено за медіаною (Me). У табл. 4 подано порівняння у групах А і Б з використанням коефіцієнта Манна-Уїтні (U).

З'ясовано, що група з високим рівнем кількісного коефіцієнта інноватики (ККІ) переважає групу А за активним саморозвитком (U=187.00; p=.000), соціальною корисністю (U=329.50; p=.001), творчою активністю (U=409.00; p=.007) і загальною активністю (U=427.00; p=.012). Перевагу групи А зафіксовано за зупиненим саморозвитком (U=-313.00; p=.000).

У табл. 5 подано порівняння у групах В і Г з використанням коефіцієнта Манна-Уїтні (U).

З'ясовано, що група з високим рівнем якісного коефіцієнта інноватики (ЯКІ) переважає групу В за активним саморозвитком (U=134.50; p=.000), соціальною корисністю (U=322.50; p=.000), творчою активністю

Table 4. Differences between the groups with a low and high level of the quantitative coefficient of innovation (QCI)
Таблиця 4. Відмінності між групами з низьким і високим рівнем кількісного коефіцієнта інноватики (ККІ)

Mann-Whitney coefficient Коефіцієнт Манна-Уїтні	Parameters Параметри								
	LS Ж	Cf К	C С	GA ЗА	CA ТА	SU СК	ASD АС	ASDS ВСС	SSD ЗС
U	583.00	529.00	632.50	427.00	409.00	329.50	187.00	603.50	-313.00
p	.115	.079	.360	.012	.007	.001	.000	.681	.000

Note: U – values by the Mann-Whitney test; p – statistical significance; LS – life support; Cf – comfort; C – communication; GA – general activity; CA – creative activity; SU – social usefulness; ASD – active self-development; ASDS – absence of a self-development system; SSD – stopped self-development; * – statistical significance p≤.050 і ** – statistical significance p≤.010 (**in bold**).

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; p – рівень достовірності; Ж – життєзабезпечення; К – комфорт; С – спілкування; ЗА – загальна активність; ТА – творча активність; СК – соціальна корисність; АС – активний саморозвиток; ВСС – відсутність системи саморозвитку; ЗС – зупинений саморозвиток; * – рівень достовірності p≤.050 і ** – рівень достовірності p≤.010 (подано **напівжирним шрифтом**).

Table 5. Differences between the groups with a low and high level of the qualitative coefficient of innovation (Q₂CI)
Таблиця 5. Відмінності між групами з низьким і високим рівнем якісного коефіцієнта інноватики (ЯКІ)

Mann-Whitney coefficient Коефіцієнт Манна-Уїтні	Parameters Параметри								
	LS Ж	Cf К	C С	GA ЗА	CA ТА	SU СК	ASD АС	ASDS ВСС	SSD ЗС
U	592.50	587.00	429.50	498.50	222.00	322.00	134.50	711.00	-387.50
p	.285	.279	.017	.059	.000	.000	.000	.708	.005

Note: U – values by the Mann-Whitney test; p – statistical significance; LS – life support; Cf – comfort; C – communication; GA – general activity; CA – creative activity; SU – social usefulness; ASD – active self-development; ASDS – absence of a self-development system; SSD – stopped self-development; * – statistical significance p≤.050; ** – statistical significance p≤.010 (**in bold**).

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; p – рівень достовірності; Ж – життєзабезпечення; К – комфорт; С – спілкування; ЗА – загальна активність; ТА – творча активність; СК – соціальна корисність; АС – активний саморозвиток; ВСС – відсутність системи саморозвитку; ЗС – зупинений саморозвиток; * – рівень достовірності p≤.050 і ** – рівень достовірності p≤.010 (подано **напівжирним шрифтом**).

recorded according to the indicator of stopped self-development ($U=-387.50$; $p=.005$). The difference is the presence of the dimension “general activity” ($U=427.00$; $p=.012$) among the reliable parameters in the first pair of comparisons (low and high QCI), and the dimension “communication” ($U=429.50$; $p=.017$) in the second pair of comparisons (low and high Q_2CI).

Discussion

The problem of psychological content parameters of innovation in the professional formation and development of future specialists of various fields is not new, it has always attracted attention (Machynska et al., 2022; Tsiuniak et al., 2020). Management of changes and innovations requires from institutions of higher education constant updating of existing educational programs, development of modern educational components that will have an anticipatory character. Artificial intelligence technologies (Amedu, Ohene-Botwe, 2024), the work of a teacher in remote and mixed formats (Anggadwita et al., 2024), competent construction of a digital educational environment (Suchikova, Tsybuliak, 2023) require permanent professional growth aimed at innovation from the future teacher. A comparison of the quantitative and qualitative coefficients of innovation (see Table 1) made it possible to record tendencies in changes in dimensions. It was explained that these tendencies demonstrate the strengthening of qualitative substantive parameters of the readiness of future masters in pedagogy for innovative activities, which indicates permanence in the formation of the outlined competencies. The advantage of the qualitative coefficient of innovation (Q_2CI) is much more significant as a result of finding out correlation patterns (see Tabl. 3 and Fig. 1). The strongest positive relationship with the parameter “active self-development” (AS) ($r_s=.187$; $p=.004$), and the negative relationship with the parameter “stopped self-development” (SSD) were explained by the dominant role of the personal and motivational component of students’ readiness for innovations in pedagogical activity. Such results are consistent with the data obtained by O. Tsiuniak et al. (2020). Also, the role of active self-development through the types

($U=222.00$; $p=.000$) і спілкуванням ($U=429.50$; $p=.017$). Перевагу групи А зафіксовано за зупиненим саморозвитком ($U=-387.50$; $p=.005$). Відмінність складає присутність серед достовірних параметрів у першій парі порівняння (низький і високий ККІ) виміру “загальна активність” ($U=427.00$; $p=.012$), у другій парі порівняння (низький і високий ЯКІ) виміру “спілкування” ($U=429.50$; $p=.017$).

Дискусія

Проблема психологічних змістових параметрів інноватики у професійному становленні та розвитку майбутніх фахівців різних напрямків не є новою, їй постійно приділяють увагу (Machynska et al., 2022; Tsiuniak et al., 2020). Управління змінами і нововведеннями від закладів вищої освіти вимагає постійного оновлення діючих освітніх програм, розробки сучасних освітніх компонент, які матимуть випереджальний характер. Технології штучного інтелекту (Amedu, Ohene-Botwe, 2024), робота педагога в дистанційному і змішаному форматах (Anggadwita et al., 2024), грамотна побудова цифрового освітнього середовища (Suchikova, Tsybuliak, 2023) вимагають від майбутнього вчителя перманентного професійного зростання, спрямованого на інноватику. Порівняння кількісного і якісного коефіцієнтів інноватики (див. табл. 1) дозволили зафіксувати тенденції у змінах вимірів. Пояснюємо, що ці тенденції демонструють посилення якісних змістових параметрів готовності майбутніх магістрів педагогіки до інноваційної діяльності, що свідчить про перманентність у формуванні окреслених компетенцій. Значно суттєвішою є перевага якісного коефіцієнту інноватики (ЯКІ) у результаті з’ясування кореляційних закономірностей (див. табл. 3 і рис. 1). Пояснюємо найміцніший позитивний зв’язок із параметром “активний саморозвиток” (АС) ($r_s=.187$; $p=.004$) і негативний зв’язок з параметром “зупинений саморозвиток” (ЗС) домінуючою роллю особистісно-мотиваційної складової інноваційної готовності здобувачів до педагогічної діяльності. Такі результати є співзвучними з отриманими даними O. Tsiuniak et al. (2020). Також знаходимо підтвердження ролі активного саморозвитку

of self-actualization (Popovych et al., 2022), types of dispositional expected readiness (Popovych et al., 2020), the influence of a safe educational environment on motivational orientation (Blynova et al., 2023) in other activities of young people was confirmed. If the statistically significant correlations ($p < .050$; $p < .010$) of the coefficients of innovation with creative activity (CA) are obvious, then the same kind of correlations with social usefulness are somewhat unexpected (see Tabl. 3). It was explained by the fact that social usefulness is a derivative of socially responsible behavior of respondents. The presence of a statistically significant correlation is evidence that the respondents are ready to bear responsibility for innovation, take a mature social position and work for a long-term perspective. Similar results of the respondents of youth age were recorded in the research of tendency for risk in the dimensions of respondents' life orientations (Tavrovetska et al., 2023).

The distribution of the respondents into groups with a low and high level of innovation coefficient formation (see Tabl. 4 and 5) additionally demonstrated statistically significant differences in important researched parameters. A statistically significant difference in the parameters of "general activity", "social usefulness", "active self-development" and "stopped self-development" seems logical and confirms the correlation results. Significant differences in groups A and B (see Tabl. 4) according to the "general activity" parameter ($U=427.00$; $p=.012$) can be explained by the fact that the operational-activity component has a significant impact on quantitative dimensions of innovation. Therefore, the significant differences in groups B and D (see Tabl. 5) according to the "communication" parameter ($U=429.50$; $p=.017$) can be explained by the fact that communication through communicative, perceptive and interactive functions is decisive in the qualitative dimension of innovation. The absence of a statistically significant advantage in the researched groups (see Tabl. 4 and 5) according to the parameters "life support" and "comfort" indicates that these parameters have the same effect on the readiness of future teachers for innovation and obviously depend on other, additional variables. The proposed empirical

через типи самоактуалізації (Popovych et al., 2022), типи диспозиційної очікуваної готовності (Popovych et al., 2020), вплив безпечного освітнього середовища на мотиваційну орієнтацію (Blynova et al., 2023) в інших видах діяльності осіб юнацького віку. Якщо статистично достовірні кореляційні зв'язки ($p < .050$; $p < .010$) коефіцієнтів інноватики з творчою активністю (ТА) є очевидними, то такого ж роду зв'язки з соціальною корисністю є дещо неочікуваними (див. табл. 3). Пояснюємо тим, що соціальна корисність є похідною соціально відповідальної поведінки респондентів. Наявність статистично достовірного зв'язку є свідченням того, що досліджувані готові нести відповідальність за нововведення, займати зрілу соціальну позицію і працювати на довготривалу перспективу. Дотичні результати у респондентів юнацького віку зафіксовано у дослідженні схильності до ризику у вимірах життєвих орієнтацій респондентів (Tavrovetska et al., 2023).

Розподіл досліджуваних на групи з низьким і високим рівнем сформованості коефіцієнтів інноватики (див. табл. 4 і 5) додатково продемонстрував статистично достовірні відмінності у важливих досліджуваних параметрах. Статистично достовірні відмінності за параметрами "загальної активності", "соціальної корисності" "активного саморозвитку" і "зупиненого саморозвитку" видається логічною і такою, що підтверджує результати кореляції. Достовірні відмінності у групах А і Б (див. табл. 4) за параметром "загальної активності" ($U=427.00$; $p=.012$) пояснюємо тим, що операційно-діяльнісна складова здійснює суттєвий вплив на кількісні виміри інноватики. Відповідно, достовірні відмінності у групах В і Г (див. табл. 5) за параметром "спілкування" ($U=429.50$; $p=.017$) пояснюємо тим, що спілкування через комунікативну, перцептивну та інтерактивну функцію є визначальним у якісному вимірі інноватики. Відсутність статистично достовірної переваги у досліджуваних групах (див. табл. 4 і 5) за параметрами "життєзабезпечення" і "комфорт" вказує, що ці параметри мають однаковий вплив на готовність майбутніх вчителів до інноватики й, очевидно, залежать від інших, додаткових

research belongs to the initiative scientific topics of the departments and has a number of promising directions in the context of finding out the value-meaning determinants, development and research of a digital educational environment.

Conclusions

It was determined that innovation in the professional formation and development of future teachers is a complex of cognitive, affective-value and behavioral psychological parameters that are in organic unity and demonstrate statistically significant correlations and differences in the dimensions of modern educational and professional training of future teachers. It was found that the content psychological parameters of the students' professional readiness for innovative activities, the motivational parameters of professional readiness and the level of creative development abilities do not have statistically significant differences between the samples of bachelors and masters. Differences at the level of tendencies were recorded. It was established that the coefficients of innovation have four statistically significant correlations with independent variables: creative activity, social usefulness, active self-development, stopped self-development ($p < .050$; $p < .010$). The second hypothesis was proved. Significant differences were found in the researched groups with high and low levels of formation of the quantitative coefficient of innovation (QCI) and the qualitative coefficient of innovation (Q_2CI), which gives grounds to state that the third hypothesis was proved. The obtained empirical results should be taken into account by the organizers of the educational process and the guarantors of specialized educational and scientific programs that train future teachers.

References

- Anggadwita, G., Indarti, N., & Ratten, V. (2024). Changes in Indonesian private universities educational practices in the post COVID-19 environment. *The International Journal of Management Education*, 22(1), 100905. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100905>
- Amedu, C., & Ohene-Botwe, B. (2024). Harnessing the benefits of ChatGPT for radiography education: A discussion paper. *Radiography*, 30(1), 209–216. <https://doi.org/10.1016/j.radi.2023.11.009>
- Blynova, O., Popovych, I., Hulias, I., Radul, S.,

zmiennih. zaproponowane empiiryczne doslidzhennya nalezhyt do initsiatyvnykh naukovo-doslidnykh tem kafedr i maє nyzku perspektyvnykh napryamkiv u konteksti z'yasuвання ціннісно-сенсових детермінант, розробки і дослідження цифрового освітнього середовища.

Висновки

Визначено, що під інноватикою у професійному становленні та розвитку майбутніх вчителів розуміємо комплекс когнітивних, афективно-ціннісних і поведінкових психологічних параметрів, які знаходяться в органічній єдності і демонструють статистично достовірні зв'язки та відмінності у вимірах сучасної навчально-професійної підготовки майбутніх вчителів. З'ясовано, що змістові психологічні параметри професійної готовності здобувачів до інноваційної діяльності, параметри мотивації професійної готовності й рівень здібностей до творчого розвитку не мають статистично достовірних відмінностей між вибірками бакалаврів і магістрантів. Зафіксовано відмінності на рівні тенденцій. Першу гіпотезу доказано. Встановлено, що коефіцієнти інноватики мають по чотири статистично достовірні кореляційні зв'язки з незалежними змінними: творча активність, соціальна корисність, активний саморозвиток, зупинений саморозвиток ($p < .050$; $p < .010$). Другу гіпотезу доказано. Констатовано достовірні відмінності в досліджуваних групах із високим і низьким рівнями сформованості кількісного коефіцієнта інноватики (ККІ) і якісного коефіцієнта інноватики (ЯКІ), що дає підстави констатувати, що третю гіпотезу доказано. Отримані емпіричні результати доцільно взяти до уваги організаторам освітнього процесу і гарантам профільних освітньо-наукових програм, які готують майбутніх вчителів.

Список використаних джерел

- Anggadwita G., Indarti N., Ratten V. Changes in Indonesian private universities educational practices in the post COVID-19 environment. *The International Journal of Management Education*. 2024. Vol. 22(1). E-100905. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100905>
- Amedu C., Ohene-Botwe B. (2024). Harnessing the benefits of ChatGPT for radiography

- Borozentseva, T., Strilets-Babenko, O., & Minenko, O. (2022). Psychological safety of the educational space in the structure of motivational orientation of female athletes: a comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(11), 2723–2732. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.11346>
- Buerkle, A., O'Dell, A., Matharu, H., Buerkle, L., & Ferreira, P. (2023). Recommendations to align higher education teaching with the UN sustainability goals – A scoping survey. *International Journal of Educational Research Open*, 5, 100280. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2023.100280>
- Halian, I., Popovych, I., Hulias, I., Serbin, Iy., Vyshnevskaya, O., Kovalchuk, Z., & Pyslar, A. (2023a). Correlation between personality traits of young athletes and their level of self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(5), 1119–1129. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.05140>
- Halian, I., Popovych, I., Vovk, V., Kariyev, A., Poleshchuk, L., & Halian, O. (2023b). Correlation of the coach's qualities and junior athletes' self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(7), 1621–1630. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.07199>
- Ilomäki, L., Lakkala, M., Kallunki, V., Mundy, D., Romero, M., Romeu, T., & Gouseti, A. (2023). Critical digital literacies at school level: A systematic review. *Review of Education*, 11, e3425. <https://doi.org/10.1002/rev3.3425>
- Jomtarak, R., Faikhamta, C., Prasoplarb, T., & Lertdechapat, K. (2024). CiRA-Core: The Connector for Developer Teachers and User Teachers to Artificial Intelligence. In: Cheung, S.K.S., Wang, F.L., Paoprasert, N., Charnsethikul, P., Li, K.C., Phusavat, K. (eds), *Technology in Education. Innovative Practices for the New Normal. ICTE 2023. Communications in Computer and Information Science, 1974*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-99-8255-4_2
- Machynska, N., Yaremchuk, N., Korniat, V., Derkach, Y., Sirant N., & Lozynska, S. (2022). Research of readiness of pedagogical workers for innovations. *Amazonia Investiga*, 11(51), 50–60. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.51.03.5>
- Mahsan, I. P., Yeh, L. H., Arif, H. A., Nor, N. M., & Ladin, C. A. (2023). ARTech Review: E-Learning of Visual Arts Education. *Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology*, 33(2), 40–54. <https://doi.org/10.37934/ara-set.33.2.4054>
- Milman, V. E. (1990). Metod izucheniya motivacionnoj sfery lichnosti [A method for studying the motivational sphere of personality]. In *Praktikum po psihodiagnostike. Psihodiagnostika motivacii i samoreguljatsii – [Workshop on psychodiagnostics. Psychodiagnostics of motivation and self-regulation]*. Moscow. <https://b.eruditor.link/file/1605138/>
- education: A discussion paper. *Radiography*. 2024. 30(1). P. 209–216. <https://doi.org/10.1016/j.radi.2023.11.009>
- Blynova O., Popovych I., Hulias I., Radul S., Borozentseva T., Strilets-Babenko O., Minenko O. Psychological safety of the educational space in the structure of motivational orientation of female athletes: a comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022. Vol. 22(11). P. 2723–2732. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.11346>
- Buerkle A., O'Dell A., Matharu H., Buerkle L., Ferreira P. Recommendations to align higher education teaching with the UN sustainability goals – A scoping survey. *International Journal of Educational Research Open*. 2023. Vol. 5. 100280. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2023.100280>
- Halian I., Popovych I., Hulias I., Serbin Iy., Vyshnevskaya O., Kovalchuk Z., Pyslar A. Correlation between personality traits of young athletes and their level of self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023a. Vol. 23(5). P. 1119–1129. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.05140>
- Halian I., Popovych I., Vovk V., Kariyev A., Poleshchuk L., Halian O. Correlation of the coach's qualities and junior athletes' self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023b. Vol. 23(7). P. 1621–1630. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.07199>
- Ilomäki L., Lakkala M., Kallunki V., Mundy D., Romero M., Romeu T., Gouseti A. Critical digital literacies at school level: A systematic review. *Review of Education*. 2023. Vol. 11. e3425. <https://doi.org/10.1002/rev3.3425>
- Jomtarak R., Faikhamta C., Prasoplarb T., Lertdechapat K. CiRA-Core: The Connector for Developer Teachers and User Teachers to Artificial Intelligence. In: Cheung, S.K.S., Wang F. L., Paoprasert N., Charnsethikul P., Li K. C., Phusavat K. (eds) *Technology in Education. Innovative Practices for the New Normal. ICTE 2023. Communications in Computer and Information Science*. 2024. Vol. 1974. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-99-8255-4_2
- Machynska N., Yaremchuk N., Korniat V., Derkach Y., Sirant N., Lozynska S. Research of readiness of pedagogical workers for innovations. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11(51), 50–60. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.51.03.5>
- Mahsan I. P., Yeh L. H., Arif H. A., Nor N. M., Ladin C. A. ARTech Review: E-Learning of Visual Arts Education. *Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology*. 2023. Vol. 33(2). P. 40–54. <https://doi.org/10.37934/ara-set.33.2.4054>
- Мильман В. Э. Метод изучения мотивационной сферы личности. Практикум по психодиагностике. Психодиагностика

- Nikishina, T. (2009). Zastosuvannya tekhnologii tvorchoho samovyrazhennia u formuvanni hotovnosti pedahoha do innovatsiinoi innovatsiinoi diialnosti (aspekt pisladyplomnoi pedahohichnoi osvity) [*The application of the technology of creative self-expression in the formation of the teacher's readiness for innovative activity (aspect of postgraduate pedagogical education)*]. *Bulletin of Lviv University [Visnyk Lvivskoho universytetu]*, 25(2), 117–124. <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2009.25.5139>
- Pečiuliauskienė, P., Kaminskienė, L. & Lehtinen, E. (2023). Science teachers' collaborative innovative activities: the role of professional development and professional experience. *Humanit Soc Sci Commun*, 10, 324. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-01833-5>
- Popovych, I., Zavatskyi, V., Tsiuniak, O., Nosov, P., Zinchenko, S., Mateichuk, V., Zavatskyi, Yu., & Blynova, O. (2020). Research on the Types of Pre-game Expectations in the Athletes of Sports Games. *Journal of Physical Education and Sport*, 20(1), 43–52. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.01006>
- Popovych, I., Halian, I., Lialiuik, G., Chopyk, R., Karpenko, Ye., & Melnyk, Yu. (2022). Research of young female handball players' self-actualizing mental states. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(7), 1599–1607. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.07201>
- Suchikova, Y., & Tsybuliak, N. (2023). Universities without walls: global trend v. Ukraine's reality. *Nature*, 614, 413. <https://doi.org/10.1038/d41586-023-00380-y>
- Sultanova, L., Tsiuniak, O., Milto, L., Zheludenko, M., Lyktei, L., Petrenko, L., & Uchitel, A. (2021). The potential of Google Classroom web service for lecturers of higher educational establishments under pandemic conditions. *CEUR Workshop Proceedings*. 346–365. URL:<http://ceur-ws.org/Vol-2879/paper19.pdf>
- Tavrovetska N., Popovych I., Savchuk O., Piletska L., Lappo V., Abramian N., & Zahrai L. Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(4). P. 868–877. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Tsiuniak, O. P. (2020). Profesiynna pidhotovka maibutnikh pedahohiv zasobamy dystantsiynoho navchannia v umovakh karantynu [*Professional training of future teachers by means of distance learning in quarantine conditions*]. *Adult education: theory, experience, perspectives [Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy]*, 17(1), 106–115. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(17\).2020.106-115](https://doi.org/10.35387/od.1(17).2020.106-115)
- Tsiuniak, O. P. (2023). Formuvannia emotsiinoi kultury u maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly motywacii i samoreguljacii. M., 1990. С. 23–43. <https://b.eruditor.link/file/1605138/>
- Нікішина Т. Застосування технології творчого самовираження у формуванні готовності педагога до інноваційної інноваційної діяльності (аспект післядипломної педагогічної освіти). *Вісник Львівського університету*. 2009. № 25(2). С. 117–124. <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2009.25.5139>
- Pečiuliauskienė P., Kaminskienė L. Lehtinen E. Science teachers' collaborative innovative activities: the role of professional development and professional experience. *Humanit Soc Sci Commun*. 2023. Vol. 10. P. 324. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-01833-5>
- Popovych I., Zavatskyi V., Tsiuniak O., Nosov P., Zinchenko S., Mateichuk V., Zavatskyi Yu., Blynova O. Research on the Types of Pre-game Expectations in the Athletes of Sports Games. *Journal of Physical Education and Sport*. 2020. Vol. 20(1). P. 43–52. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.01006>
- Popovych I., Halian I., Lialiuik G., Chopyk R., Karpenko Ye., Melnyk Yu. Research of young female handball players' self-actualizing mental states. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022. Vol. 22(7). P. 1599–1607. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.07201>
- Suchikova Y., Tsybuliak N. Universities without walls: global trend v. Ukraine's reality. *Nature*. 2023. Vol. 614. P. 413. <https://doi.org/10.1038/d41586-023-00380-y>
- Sultanova L., Tsiuniak O., Milto L., Zheludenko M., Lyktei L., Petrenko L., Uchitel A. The potential of Google Classroom web service for lecturers of higher educational establishments under pandemic conditions. 2021. *CEUR Workshop Proceedings*. 346–365. URL:<http://ceur-ws.org/Vol-2879/paper19.pdf>
- Tavrovetska N., Popovych I., Savchuk O., Piletska L., Lappo V., Abramian N., Zahrai L. Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(4). P. 868–877. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Цюняк О. П. Професійна підготовка майбутніх педагогів засобами дистанційного навчання в умовах карантину. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2020. Том. 17. № 1. С. 106–115. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(17\).2020.106-115](https://doi.org/10.35387/od.1(17).2020.106-115)
- Цюняк О. П. Формування емоційної культури у майбутніх учителів початкової школи у період війни. *Імідж сучасного педагога*. 2023. №3(204). С. 48–51. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3\(204\)-48-51](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3(204)-48-51)
- Цюняк О. Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів в умовах цифрової трансформації освіти. Івано-Франківськ:

- u period viiny [Formation of emotional culture among future primary school teachers during the war]. *Imidzh suchasnoho pedahoha [The image of a modern teacher]*, 3(204), 48–51. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3\(204\)-48-51](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3(204)-48-51)
- Tsiuniak, O. (2021). Profesijna pidhotovka maľbutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv v umovakh tsyfrovõi transformatsii osvity [Professional training of future primary school teachers in conditions of digital transformation of education]. Ivano-Frankivsk: Kushnir H. M. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/11656>
- Tsiuniak, O., Pyslar, A., Lialiuk, G., Bondarenko, V., Kovtun, O., Los, O., & Popovych, I. (2020). Research of interdependence of variables and factor structure of masters' readiness for innovative pedagogical activity. *Revista Inclusiones*, 7(3), 427–452. URL: <https://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1645>
- Yaremchuk, N. (2022). Distance learning in the system of professional training of primary school teachers: retrospective analysis. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 1, 112–118. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.1.13>
- Zolotaryova, H. M. (2015). Innovatsiina pedahohichna diialnist yak rushiina syla rozvytku nauky ta osvity Ukrainy [Innovative pedagogical activity as a driving force for the development of science and education in Ukraine]. *Scientific Notes of the Pedagogical Department*, 24, 79–85. <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/3880>
- Кушнір Г. М. 2021. 316 с. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/11656>
- Tsiuniak O., Pyslar A., Lialiuk G., Bondarenko V., Kovtun O., Los O., Popovych I. Research of interdependence of variables and factor structure of masters' readiness for innovative pedagogical activity. *Revista Inclusiones*. 2020. Vol. 7(3). P. 427–452. URL: <https://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1645>
- Yaremchuk N. Distance learning in the system of professional training of primary school teachers: retrospective analysis. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*. 2022. Vol. 1, 112–118. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.1.13>
- Золотарьова Г. М. Інноваційна педагогічна діяльність як рушійна сила розвитку науки та освіти України. *Scientific Notes of the Pedagogical Department*. 2015. № 24. С. 79–85. URL: <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/3880>